

Αριζόνα dream

οι "ειρηνευτικές" δυνάμεις στα βαλκάνια με άλλο μάτι: δηλαδή ως μπράβοι με σιρίτια

Αριζόνα Μάρκετ

Στο δεύτερο μισό της δεκαετίας του '90, σε μια περιοχή βορειοδυτικά της Βοσνίας, κοντά στα σύνορα με την Κροατία και τη Σερβία, αναπτύχθηκε μια αγορά φημισμένη για το "πολυεθνικό" της εμπόριο. Πάλι στα ναρκωτικά, τα όπλα, τους πάγκους πώλησης φτηνών προϊόντων λιανικού εμπορίου, άνησε ένα από τα μεγαλύτερα σκλαβοπάζαρα γυναικών στην ευρώπη. Σε αυτή την αγορά κατέληγαν δεκάδες χιλιάδες γυναίκες από την ανατολική ευρώπη με σκοπό να πωληθούν και να προωθηθούν σε πορνεία άλλων χωρών της δυτικής και νότιας ευρώπης.

Η περιοχή λέγεται Αριζόνα Μάρκετ και δημιουργήθηκε, χρηματοδοτήθηκε και υποστηρίχτηκε από τη λεγόμενη "διεθνή κοινότητα" μετά την υπογραφή της συνθήκης του Ντέιτον το 1995, με την οποία τερματιζόταν -υπό την επίφαση της ειρνεύσης- το γιουγκοσλαβικό σφαγείο που ξέσπασε στις αρχές της δεκαετίας. Λέγεται πως η αγορά αναπτύχθηκε αρχικά για τις ανάγκες της νατοϊκής στρατιωτικής δύναμης που στρατοπέδευσε εκεί, πάνω δηλαδή σε ένα κομμάτι του οδικού άξονα Βελιγραδίου (σερβία)- Τούζλας (Βοσνία) - Ζάγκρεμπ (κροατία). Ο δρόμος αυτός βαφτίστηκε Arizona Route λόγω της ομώνυμης αμερικανικής προέλευσης των στρατιωτών "ειρνευτών" που εκτελούσαν περιπολίες και είχαν στήσει μπλόκα ελέγχου πάνω στον οδικό αυτό άξονα. Εξ ου και το όνομα της αγοράς που στήθηκε κατά μήκος αυτού του δρόμου. Λέγεται ακόμη πως το αμερικανικό Πεντάγωνο διοχέτευσε το συμβολικό ποσό των 40.000 δολαρίων για το στήσιμο της αγοράς, η οποία διαφημίστηκε στη συνέχεια ως μια ασφαλής ζώνη εμπορίου μέσα στη διαλυμένη μεταπολεμική Βοσνία. Εκεί σέρβοι, κροάτες και βόσνιοι μπορούσαν να έρθουν και να ανταλλάξουν με ασφάλεια διάφορα "αγαθά", σε καθεστώς μάλιστα φορολογικών ελαφρύνσεων σε σχέση με την υπόλοιπη Βοσνία, λόγω του ότι η ευρύτερη περιοχή τελούσε υπό ένα καθεστώς ειδικής διαίτησας που διεκδίκησαν οι σέρβοι.

Παρότι μόλις λίγα χρόνια πριν ήταν που η περιοχή

είχε εκκαθαριστεί με τη βία από σέρβους φασίστες. Παρότι τα ίχνη από τα 20 στρατόπεδα συγκέντρωσης βόσνιων και κροατών προσφύγων γύρω από την κοντινή πόλη Μπρσκο δεν είχαν καν σβήσει. Παρότι η νωπή μνήμη των συστηματικών βιασμών μουσουλμάνων γυναικών από τους σέρβους χασάπηδες δεν είχε καν στεγνώσει... η δυτική κοινότητα, ως "εγγυητής της ειρήνης" στη Βοσνία, τολμούσε να "οραματίζεται". Η επιτυχία της Αριζόνα Μάρκετ, έλεγαν, θα αποτελούσε λαμπρό παράδειγμα του πώς μπορεί να επιτευχθεί η ειρήνη μέσω της ουδετερότητας του ελεύθερου εμπορίου και της ελεύθερης αγοράς στην εθνοτικά διαχωρισμένη Βοσνία. Παρότι σε σύντομο χρονικό διάστημα, τα αγαθά του μάρκετ βρέθηκαν να περιλαμβάνουν γυναίκες που τις εξέθεταν γυμνές κατά μήκος της Arizona Route προς άγαν πελατείας, οι καρβανάδες "ειρνευτές" έβλεπαν προοπτικές αρμονικής συμβίωσης σε όλη τη χώρα:

"Η Αριζόνα Μάρκετ αποτελεί μοντέλο για την υπόλοιπη Βοσνία εξαιτίας της προοπτικής που ανοίγει για επάνωση των εθνοτήτων μέσω της οικονομικής δραστηριότητας".
(αμερικανός στρατηγός Greg Fontenot)

"Στην Αριζόνα Μάρκετ, βρίσκονται έμποροι και πελάτες από όλες τις εθνότητες της Βοσνίας, ακόμη και από τη γειτονική Κροατία και Σερβία, με σκοπό να πουλήσουν προϊόντα και να κλείσουν συμφωνίες... Σε καθημερινή βάση βόσνιοι, Σέρβοι και Κροάτες έρχονται σε επαφή, ανταλλάσσουν πληροφορίες, ανακαλύπτοντας συχνά πόσο ίδιοι είναι κατά βάση".
Αμερικανική Υπηρεσία για τη Διεθνή Ανάπτυξη

"Τα εθνικά μίσση πάνε στην άκρη για λογαριασμό του κέρδους... Ο μικρόκοσμος της Αριζόνα Μάρκετ αποτελεί ένα μοντέλο για το χτίσιμο ξανά μιας πολυεθνικής κοινωνίας στη Βοσνία".
Charles Boyd, U.S. Air Force.

Η Αριζόνα Μάρκετ μετατράπηκε τελικά σε ένα διαφορετικό μοντέλο, ελεύθερης αγοράς μεν, αλλά όχι φυσικά για μια πολυεθνική Βοσνία. Αντιθέτως, η Αριζόνα Μάρκετ μετατράπηκε σε μοντέλο του πώς μια στρατιωτική διεθνής καθαμάτων γίνεται όχημα για την έκρηξη της πορνικής βιομηχανίας. Σε μοντέλο στοσίματος των πρώτων βαλκανικών τόπων εκπόρευσης δεκάδων χιλιάδων γυναικών από την ανατολική ευρώπη. Σε μοντέλο οριστικοποίησης και ελέγχου των βαλκανικών κόμβων του σεξουαλικού δουλεμπορίου. Δεν είναι φυσικά πρωτόγνωρη η διαδικασία κατά την οποία η εγκατάσταση στρατευμάτων σε εμπόλεμες περιοχές λειτουργεί ως μήτρα του σεξουαλικού εμπορίου ή άλλων εξίσου κερδοφόρων εγκληματικών δραστηριοτήτων (ναρκωτικά, όπλα κλπ). Με παρόμοιο τρόπο οι αμερικανικές στρατιωτικές βάσεις στη ναοσία (ταϊλάνδη, βιετνάμ) βρέθηκαν να πλαισιώνονται από στριπτιζάδικα και μπουρδέλα μέσα στη δεκαετία του '60. Ή τα ίδια συμβαίνουν γύρω από τα στρατόπεδα δυνάμεων του οπκ στη σομαλία, σήμερα.

Έτσι λοιπόν και μόνο το έτος 2000, από την Αριζόνα Μάρκετ διακινήθηκαν από τα δίκτυα πορνείας 10.000 γυναίκες από τη Μολδαβία, την Ουκρανία και τη Ρουμανία. Και ήδη από το 1999, ήταν ευρέως γνωστό ότι οι δυνάμεις των ειρνευτών και η κουστωδία των ανθρωπιστικών οργανισμών βοήθειας αξιοποιούσαν τον καιρό τους στην περιοχή οικοδομώντας πράγματι ένα ιδιότυπο πολυεθνικό μοντέλο ανασυγκρότησης αγοράζαν και πουλούσαν γυναίκες, και απολάμβαναν φυσικά τις υπηρεσίες τους.

Εντωμεταξύ, λίγα χιλιόμετρα ανατολικότερα, στο Νόβι Σαντ της Σερβίας ανθούσε παράλληλα μια παρόμοια ζώνη "ελεύθερου εμπορίου". Ένα σουπερμάρκετ γυναικών από την Ουκρανία, τη Μολδαβία, τη Ρουμανία, τη Ρωσία όπου η ρουμανική μαφία εξέθετε γυμνά τα προϊόντα της και όπου οι πελάτες του μπορούσαν να αγοράζουν έναντι 170.000 δρχ (το 2001) μια γυναίκα "ακατέργαστη", ενώ παράλληλα σέρβοι βιαστές αναλάμβαναν την επεξεργασία της για να τη διοχετεύουν έτοιμη προς τη Δύση σε υψηλότερη τιμή.

Το σούπερ μάρκετ επεκτείνεται

Με παρόμοιο τρόπο, το μοντέλο "Αριζόνα" εφαρμόστηκε στο Κόσοβο και τη Μακεδονία λίγα χρόνια αργότερα. Γυναικείες οργανώσεις της Βοσνίας δήλωναν σε έκθεση που συνέταξε ο Διεθνής Οργανισμός για τη Μετανάστευση και δημοσιοποιήθηκε στα μέρη μας το 2002, ότι από τη στιγμή που οι μαφίες αντελήφθησαν ότι θα υπάρξει διεθνής παρουσία στο Κόσοβο έσπευσαν να οργανώσουν τη διακίνηση. Τα απαραίτητα δίκτυα είχαν σπηθεί προ πολλού από τα τοπικά συνδικάτα του εγκλήματος που ενέχονταν στη διακίνηση όπλων και ναρκωτικών. Έτσι λοιπόν μετά τη Βοσνία, το Κόσοβο απέκτησε κι αυτό τα δικά του κέντρα σωματεμπορίας γυναικών στην κατεύθυνση φυσικά οικοδόμησης μιας... πολυεθνικής κοινωνίας. Από τον τερματισμό των βομβαρδισμών το 1999 και έως το καλοκαίρι του 2003, άνοιξαν 200 στριπτιζάδικα και μπουρδέλα στην περιοχή όπου στρατοπέδευσαν οι νατοϊκές δυνάμεις των 45.000 ανδρών. Οι γυναίκες μάλιστα πολύ συχνά παραδίδονταν στην πόρτα των στρατοπέδων ή στα check points που είχαν σπηθεί στους βασικούς οδικούς άξονες στα βόρεια της περιοχής. Φυσικά οι καταγγελίες περί ενεργού συμμετοχής στα κυκλώματα πορνείας των ειρηνευτικών δυνάμεων δεν έλειψαν ούτε από εδώ. Π.χ. στο Βήμα στις 7/5/2004 διαβάζουμε:

"Η διακίνηση γυναικών, ως και μικρών κοριτσιών, ηλικίας 11 ετών, για σεξουαλική εκμετάλλευση κλιμακώνεται στο Κοσσυφοπέδιο, με τη συμμετοχή ανδρών της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ σε κυκλώματα σωματεμπορίας, καταγγέλλει η Διεθνής Αμνηστία. Οι γυναίκες φτάνουν στο Κοσσυφοπέδιο, κυρίως από τη Μολδαβία, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και την Ουκρανία. (...) Μεταξύ των πελατών περιλαμβάνονται μέλη της διεθνούς αστυνομίας και στρατιωτικοί με αποτέλεσμα οι γυναίκες αυτές να φοβούνται να δραπέτευσουν και το κράτος να μην μπορεί φυσικά να τις βοηθήσει".

Στη Μακεδονία, η εφημερίδα Ντνέβνικ των Σκοπίων παρατηρούσε σε δημοσίευσή της τον Οκτώβριο του 2002, ενάμιση χρόνο μετά τις ταραχές στα δυτικά της χώρας, στην περιοχή του Τετόβου -όπου αλβανόφωνοι αντάρτες συγκρούστηκαν με το στρατό της μακεδονίας, με αποτέλεσμα νατοϊκές δυνάμεις να στρατοπεδεύσουν στην περιοχή συλλέγοντας τα όπλα των ανταρτών- τις ανησυχητικές διαστάσεις που παίρνει στη χώρα το εμπόριο γυναικών και ο εξαναγκασμός σε πορνεία ανήλικων κοριτσιών από χώρες της ανατολικής και κεντρικής ευρώπης. Η πλειοψηφία των 2000 οίκων ανοχής που λειτουργούν στη χώρα βρίσκονται, σύμφωνα με την εφημερίδα, στη δυτική περιοχή της Μακεδονίας που συνορεύει με το Κόσοβο, σε χωριά της περιφέρειας του Τετόβου, του Γκόστιβαρ και της Στρούγγας νοτιότερα (στα σύνορα με την Αλβανία). Κατά τα γνωστά κι εδώ: όπου η αναμυπουλούλα από κοντά κι η πολυεθνική πορνεία...

Οι ειρηνευτές ως αυτό που είναι: μπράβοι

Η εμπλοκή των διεθνών στρατιωτικών δυνάμεων στα δίκτυα σωματεμπορίας στα Βαλκάνια έχει έρθει στην επιφάνεια υπό το φως των σκανδάλων, δίχως συνεπώς να τονίζεται η καίρια συμβολή τους στη βελτίωση της οργάνωσης αυτού του εγκληματικού τομέα (κι όχι μόνο αυτού). Κατά τη γνώμη μας, αυτή η συμβολή ήταν πολλαπλή. Κατά πρώτον, η τεράστια αυτή μιλιτέρ πορνοπελατεία λειτούργη-

σε ως "κρας τεστ" πειθάρκησης των γυναικών που κατά χιλιάδες εισήλθαν με τη βία στην πορνεία. Λειτουργήσε δηλαδή ως το πρώτο στάδιο "κατεργασίας", παράλληλα φυσικά με τους συστηματικούς βιασμούς από τους προαγωγούς, των γυναικών που προορίζονταν μετέπειτα στα οργανωμένα πορνεία της ευρώπης. Κατά δεύτερον, προσέφερε μια διόλου ευκαταφρόνητη γνώση του προφίλ και των "επιθυμιών" του δυτικού πορνοπελάτη, παρότι βέβαια αυτή η γνώση είχε σε μεγάλο βαθμό κατακτηθεί μέσα στη δεκαετία του '80. Κατά τρίτον, συνετέλεσε στον εμπλουτισμό και τη στελέχωση των δικτύων εκμετάλλευσης με νέο δυναμικό, γεγονός ζωτικής σημασίας για το ριζώμα και την επέκταση αυτών των δικτύων στους τόπους καταγωγής των στρατιωτών. Στοιχεία πιο συγκεκριμένα για το ζήτημα δεν έχουμε, μιας και κανένα από τα δημοσιεύματα στα οποία βασιστήκαμε δεν ανέφεραν (και μάλλον όχι τυχαία) σε ποιους και πού πωλούσαν τις γυναίκες που αγόραζαν οι μπράβοι - ειρηνευτές. Στη χώρα καταγωγής τους; Αλλού; Και μέσα από ποιο δίκτυο σχέσεων;

Να σημειώσουμε επίσης και το άλλο: η γιγάντωση των επιχειρήσεων του οργανωμένου εγκλήματος που άνησαν δίπλα στα στρατόπεδα των 20.000 και βάλε δυτικών στρατιωτών στην πρώην Γιουγκοσλαβία μετά τη συνθήκη του Ντέιτον και των 45.000 στρατιωτών στο Κόσοβο το 1999 κι έπειτα, και κάτι χιλιάδων ακόμη στη Μακεδονία το φθινόπωρο του 2001, προφανώς δεν οφείλεται μόνο στο ότι απλώς τα στρατά αυτά κάνουν τα στραβά μάτια. Η γιγάντωση αυτή οφείλεται και στο ότι όλα τα κράτη που έχουν συμφέροντα στην περιοχή δείχνουν ενδιαφέρον γι' αυτές τις δραστηριότητες. Αποτελούν καταρχάς την καλύτερη δικαιολογία για τη διατήρηση της στρατιωτικής τους παρουσίας στα Βαλκάνια. Αποτελούν όμως ταυτόχρονα κομμάτι του σχεδίου κατά το οποίο ο πόλεμος συνεχίζεται με άλλα μέσα, κι όπου οι συμμαχίες δυτικών και ντόπιων συμφερόντων σφυρηλατούνται μέσα από τους παράνομους τομείς του εμπορίου. Κι αυτοί οι δεσμοί είναι άλλωστε σημαντικοί για το μέλλον, καθώς η Βοσνία, το Κόσοβο και η Μακεδονία δεν έχουν πάψει να μυρίζουν μπαρούτι.

Περιττό να πούμε, ότι η συμβολή των ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων στα δίκτυα της πορνείας παραμένει άγνωστη ή εντελώς συσκοτισμένη. Κρατάμε κατά νου βέβαια δύο πράγματα: ότι η Ελλάδα είναι κατεξοχήν τόπος διακίνησης γυναικών με 1.000.000 μάλιστα πορνοπελάτες. Και το ότι η συμμετοχή των ελλήνων στο γιουγκοσλαβικό σφαγείο έφτιαξε πολλούς δεσμούς μεταξύ ντόπιων καθαρμάτων και σέρβων μαφιόζων. Κάμποσοι από δαύτους είχαν δει και το "φως της δημοσιότητας" στο παρελθόν. Κατά τα άλλα σιγή ιχθύος...

*** Οι δηλώσεις των αμερικανών αξιωματούχων που αναφέρονται παραπάνω, όπως και τα στοιχεία για την Αριζόνα Μάρκετ προέρχονται από το άρθρο με τίτλο: *Lessons from Bosnia's Arizona Market: harm to women in a neoliberalized postconflict reconstruction process* της Dina Francesca Haynes, αμερικανίδας επιθεωρήτριας του διεθνούς οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη. Χρησιμοποίησα φυσικά και το αρχείο εφημερίδων της Λέσχης Κατασκόπων.**

Η DynCorp θα έλειπε;

Κατά τη διάρκεια της κορύφωσης της διεθνούς σωματεμπορίας στη Βοσνία, η Διεθνής Αστυνομική Αποστολή και οι εργολάβοι του αμερικανικού στρατού από την εταιρεία DynCorp κατηγορήθηκαν για αγορά σεξουαλικών υπηρεσιών από γυναίκες θύματα της σωματεμπορίας, για αγορά γυναικών και επαναπώλησή τους σε πορνεία και για αγορά γυναικών με σκοπό τη χρησιμοποίησή τους ως προσωπικών σκλάβων του σεξ.

(....) οι περισσότερες σκλάβες του σεξ ανέφεραν ότι μέλη του προσωπικού της Αστυνομικής Αποστολής αποτελούσαν τους συνήθεις πελάτες· στους πελάτες συγκαταλέγονταν επίσης ξένοι στρατιωτικοί, εργολάβοι, μέλη ΜΚΟ και άλλο προσωπικό των διεθνών οργανισμών.... Εκτός από το ότι αποτελούσαν συχνή πελατεία των σεξομάγαζων, οι υπάλληλοι της DynCorp κατηγορήθηκαν ότι αγόραζαν σκλάβες του σεξ για προσωπική χρήση από αγορές που απευθύνονταν σε τέτοιους αγοραστές, όπως η Αγορά Αριζόνα στη Βοσνία...Οκτώ υπάλληλοι της DynCorp ομολόγησαν ότι αγόρασαν σκλάβες του σεξ το 1999 και το 2000. Ουδεμία από τις υποθέσεις κατέληξε σε έρευνες για διάπραξη εγκλημάτων ή σε ποινικές δίωξεις.

Για την ιστορία του πράγματος, το αποτέλεσμα των ερευνών που διατάχθηκαν ήταν... να απολυθεί η υπάλληλος από την εταιρεία DynCorp που συνέταξε τις καταγγελίες εναντίον των συναδέλφων της. Τα δικαστήρια τη "δικαίωσαν" αργότερα αναγνωρίζοντας ότι η απόλυσή της ήταν άδικη, οπότε δικαιούνταν των σχετικών αποζημιώσεων. Αυτό θα πει απόδοση δικαιοσύνης...

Όσο για το ρόλο των μκο, μαζεύουμε ράμματα για τη γούνα τους. Σε επόμενο τεύχος.

(από το Βιβλίο "Σεξ Τράφικιν" του Siddharth Kara, εκδ. Ασβός, 2010)

Απλή λογιστική

"Όταν πουλάς κοκαΐνη έχει κέρδος μια φορά, ενώ όταν πουλάς άνθρωπο έχεις κέρδος πολλές φορές και για πολύ καιρό". Αυτά από τον υπεύθυνο της Υπηρεσίας Μετάναστευσης και Πολιτογράφησης των ΗΠΑ, συντονιστή ενός προγράμματος διεθνούς βοήθειας στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Ο πρόξενος των ΗΠΑ στη Θεσσαλονίκη τον συμπλήρωσε: *"σήμερα οι σκλάβοι είναι φθηνότεροι από ποτέ".*

(από την Καθημερινή, 30/01/2002)

